

Huvudman

Vingåkers kommun
kommun@vingaker.se

Beslut

Datum 2025-03-05

Dnr SI 2024:4811

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Högsjö skola i Vingåkers kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 9 oktober 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Högsjö skola i Vingåkers kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, undervisningens innehåll och omfattning, frånvaro, särskilt stöd samt beslut om särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning.

Skolinspektionen har den 9 oktober 2024 beslutat att förelägga Vingåkers kommun att senast den 3 februari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av behöriga och legitimerade lärare, frånvaro och särskilt stöd. Skolinspektionen avslutade ärendet i de delar det avsåg att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, undervisningens innehåll och omfattning samt beslut om särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning.

Vingåkers kommun har den 31 januari 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Vingåkers kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare samt anställning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rektorn har informerat huvudmannen om att enheten saknar behörig lärare i ämnet idrott- och hälsa och att huvudmannen kartlagt att det inte finns någon behörig lärare i ämnet inom kommunen.

Vidare har annonsering genomförts för att kunna rekrytera en legitimerad och behörig lärare i ämnet idrott- och hälsa alternativt en lärare med inriktning fritidshem i kombination med ämnet idrott- och hälsa. Detta arbete har skett i samarbete med strateg från personalavdelningen. Annonseringen har dock inte gett något resultat då inga av de sökande hade lärarbehörighet för ämnet. Utifrån att enheten inte lyckats rekrytera en legitimerad och behörig lärare i ämnet idrott- och hälsa kommer rekryteringsarbetet fortsätta kontinuerligt genom att nya annonseringar läggs ut under vårterminen 2025.

Utifrån resultatet att inga legitimerade och behöriga lärare sökt tjänsten som lärare i idrott- och hälsa har huvudmannen med stöd av 2 kap. 18 § skollagen beslutat att den person som tidigare bedrivit undervisning i ämnet fortsätter med det under tiden huvudmannen fortsätter med rekryteringsarbetet. Enligt huvudmannen har personen lång erfarenhet av arbetet inom skolan och fritidshemmet och utifrån det bedömts lämplig att bedriva undervisningen. Personen bedriver undervisningen med stöd av skolans övriga legitimerade lärare gällande planering, genomförande och bedömning av undervisningen.

Vidare framgår av huvudmannens redovisning att rektorn upphört med att tillsvidareanställa lärare som saknar lärarlegitimation.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 18 § skollagen)

I förarbetena till skollagen betonas bland annat att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen

och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärarens kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. (prop. 2019/10:165 s. 261 f.)

Av skollagen framgår även att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i grundskolan utan tidsbegränsning om han eller hon ska undervisa i ämnet modersmål. (2 kap. 20 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att det har utarbetats nya rutiner för skolenhetens arbete med att utreda skolfrånvaro och att detta arbete har implementerats under höstterminen 2024. Vidare har rektorn genomfört kompetensutveckling och information för samtliga undervisande lärare på skolenheten samt elevhälsoteamet gällande skollagens krav kring arbete med frånvaro. Bland annat har rektorn förtydligat ansvarsfördelningen gällande att uppmärksamma elever med frånvaro samt att det är rektorn som startar frånvaroutredningarna.

Det framgår även att insatsen har följts upp och utvärderats av samtlig personal inom skolan och det lokala elevhälsoteamet. Resultatet av utvärderingen har bland annat visat att samtlig personal nu har god kännedom om skollagens krav, ansvarsfördelningen kring frånvaroarbetet och att rutinerna fungerar i det praktiska arbetet. Vidare sker systematisk kontroll av elevernas frånvaro samt att arbetet diskuteras och analyseras kontinuerligt.

Rektorn har även tydliggjort arbetet med frånvaro genom att ta fram ett digitalt dokument som nu heter frånvaroutredning. Arbetsgången har formaliserats genom en checklista som tagits fram i samarbete med elevhälsan. Exempelvis innehåller nu frånvaroutredningen personuppgifter och en tydlighet om vem som startar en frånvaroutredning samt vilka

insatser som genomförs och när frånvaroutredning avslutas. Därutöver har även orsakerna till elevernas frånvaro förtydligats.

Resultatet av förändringarna är att rektorn nu säkerställer att frånvaroutredningar startas och genomförs i samarbete med det lokala elevhälsoteamet. Vidare framgår av huvudmannens redovisning att 14 frånvaroutredningar startats under perioden oktober 2024 till och med januari 2025 och att huvudmannen informerats om att frånvaroutredningar inletts.

Rektorn har tillsammans med förvaltningschef och utredare inom barn- och utbildningsförvaltningen genomfört samverkansmöten för att se över hur enheterna generellt i kommunen kan få ett enklare och mer säkert sätt att meddela att frånvaroutredningar startats. Beslut har fattats av ledningen inom barn- och utbildningsförvaltningen om att låta upprätta en E-tjänst för detta arbete.

Rättslig reglering

Utredning för elever med upprepad eller längre frånvaro

Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens grundskola fullgör sin skolgång (7 kap. 22 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att arbetet med att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta. Detta för att fånga upp elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas och att elever går miste om den utbildning som de har rätt till. Vidare framgår att fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Enligt regeringen bör frånvaron utredas oavsett om den är anmäld av vårdnadshavaren eller inte. Detta eftersom det inte är säkert att en sjukanmälan från vårdnadshavare alltid innebär att elevens frånvaro

är oproblematisht. Vidare förutsätts i förarbetena att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras. (prop. 2017/18:182, s. 56–62)

Anmäla till huvudmannen när en frånvaroutredning har inletts

Av skollagen framgår att när en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Av förarbetena rörande anmälan av upprepad eller längre frånvaro till huvudmannen framgår att det finns skäl för en rektor att snarast informera sin huvudman när en utredning om en elevs upprepade eller längre frånvaro har inletts. Enligt förarbetena är det svårt att ange en exakt tidsgräns för när detta ska ske, men huvudregeln bör vara att information ska lämnas så fort som möjligt för att huvudmannen ska kunna agera därefter. Det är dock viktigt att betona att detta moment inte är avsett att vara betungande. Det räcker till exempel med att skicka ett email till huvudmannen om att en utredning har inletts. (prop. 2017/18:182, s. 62–63).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att rektorn genomfört kompetensutveckling och information för samtliga undervisande lärare på skolenheten samt elevhälsoteamet om bland annat skollagens krav gällande åtgärdsprogram.

Insatsen har följts upp och utvärderats av samtlig personal inom skola och lokal elevhälsa och det framgår att samtlig personal upplever att de har tillräcklig kunskap om vem eller vilka som ansvarar för uppföljningen och utvärderingen av åtgärdsprogrammen.

Vidare framgår att det för samtliga elever som är i behov av särskilt stöd utarbetats åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogram framgår när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Rektorn har även upphört med att avsluta åtgärdsprogram för elever som har fortsatt behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Åhman Lundberg

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Åhman Lundberg

X Maria Mowitz

Föredragande

Signerat av: Maria Mowitz